

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Työperäistä hyväksikäyttöä koskevan sääntelyn muuttaminen

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne työryhmämietinnöstä "Työperäistä hyväksikäyttöä koskevan sääntelyn muuttaminen".

Oikeusministeriö asetti 23.9.2024 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida työperäisen hyväksikäytön rikosoikeudellista sääntelyä ja valmistella väärinkäytöksistä määrättävien rangaistusten kiristämiseksi tarvittavat säännösehdotukset hallitusohjelmakirjauksen perusteella. Työryhmän tuli valmistella myös rikoslakiin ehdotettavista muutoksista aiheutuvat muut lainsäädäntömuutokset. Ehdotus tuli laatia hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että kiskonnantapaista työsyryntää koskeva rikossäännös korvattaisiin uudella säännöksellä nimeltään kiskonta työelämässä. Uutena rikoksena säädettäisiin rangaistavaksi myös törkeä kiskonta työelämässä, josta tuomittaisiin vähintään neljän kuukauden ja enintään neljän vuoden vankeusrangaistus. Oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotettaisiin kiskontaan työelämässä ja törkeään kiskontaan työelämässä.

Liiketoimintakiellosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että liiketoimintakieltoon voitaisiin määrätä, jos liiketoiminnassa on syyllistytty törkeään kiskontaan työelämässä tai törkeään kiskontaan työelämässä. Pakkokeinolakia muutettaisiin siten, että telekuuntelun mahdollistavien rikosten listaan lisättäisiin törkeä kiskonta työelämässä. Lisäksi ehdotetaan rikoslain muuttamisen johdosta tarvittavien muutosten tekemistä muuhun lainsäädäntöön.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan: "Työntekijöiden hyväksikäytön estämiseksi kiristetään merkittävästi väärinkäytöksistä määrättäviä rangaistuksia ja tehostetaan valvontaa. Toteutetaan ainakin seuraavat uudistukset: Korotetaan työelämässä tapahtuvan hyväksikäytön rangaistavuutta korvaamalla nykyinen kiskonnantapaista työsyryntää koskeva pykälä kiskonnalla työelämässä ja törkeällä kiskonnalla työelämässä. Säädetään törkeän tekemuodon rangaistusminimiksi vankeusrangaistus. Muutetaan lainsäädäntöä niin, että edellä mainituista rikoksista voidaan rangaistuksen lisäksi määrätä tekijä liiketoimintakieltoon. Ulotetaan oikeushenkilön rangaistusvastuu kiskontaan ja törkeään kiskontaan työelämässä" (Hallitusohjelma, s. 204).

Tavoitteet

Ehdotettujen lainmuutosten tavoitteena on selkeyttää työperäisen hyväksikäytön rangaistavuuden edellytyksiä sekä kiristää väärinkäytöksistä määrättäviä rangaistuksia hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti (Hallitusohjelma, s. 204).

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/24196/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.om(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/24196/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OM093:00/2023. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto työryhmämietinnöstä pyydetään toimittamaan viimeistään 31.8.2025.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat:
erityisasiantuntija Jalo Vatjus-Anttila, sähköpostiosoite jalo.vatjus-anttila@gov.fi, puh. 0295 150 288

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM093:00/2023> - Hankesivu [Työperäistä hyväksikäyttöä koskevan sääntelyn muuttaminen (kiskonta työelämässä)]

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM093:00/2023> - Statsrådets projektportal [Ändring av bestämmelserna om exploatering av arbetskraft (ocker i arbetslivet)]

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-373-5> - Työperäistä hyväksikäyttöä koskevan sääntelyn muuttaminen - Työryhmämietintö (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:35) / Ändring av bestämmelserna om exploatering av arbetskraft - Arbetsgruppsbetänkande (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:35)

Jakelu:

Akava
apulaisprofessori Tatu Hyttinen, Turun yliopisto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Etelä-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualue)
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Etelä-Suomen syyttäjäalue
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Itä-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualue)
Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos
Julkiset oikeusavustajat ry
Juristiliitto
Keskusrikospoliisi
Kirkon työmarkkinalaitos
Korkein oikeus (varataan tilaisuus antaa lausunto)
Lounais-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualue)
Lounais-Suomen poliisilaitos
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualue)
Länsi-Suomen syyttäjäalue
Maahanmuuttovirasto
Maahanmuuttovirasto - Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen Demla ry
Palvelualojen ammattiliitto PAM
Palvelualojen työnantajat PALTA
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (työsuojelun vastuualue)

Poliisihallitus
professori Minna Kimpimäki, Lapin yliopisto
professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto
Puolustusministeriö
Rakennusliitto
Rikosseuraamuslaitos
Rikosuhripäivystys
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
STTK
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Asianajajat
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen Tuomariliitto ry
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vatjus-Anttila Jalo
Oikeusministeriö

Vatjus-Anttila Jalo
Oikeusministeriö